

CON NGƯỜI KIẾM TÌM BẢN THỂ TRONG TIỂU THUYẾT RỪNG NAUY CỦA HARUKI MURAKAMI

Lương Hải Vân, Vũ Hải Yến, Nguyễn Thị Thu Thảo

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Bài báo hướng tới làm rõ hành trình Haruki Murakami bước đi cùng nhân vật trên con đường tìm kiếm bản thể trong cái đa thể cô đơn. Trong *Rừng Nauy*, con người đã dần thân nhập cuộc bằng tâm thức và thể xác - những trải nghiệm tính dục để khẳng định vị thế trong cõi nhân sinh. Trải qua quá trình nghiên cứu, chúng tôi nhận thấy Haruki Murakami đã từng bước đưa nhân vật khám phá bản chất hạt nhân của cái “tôi” nằm giữa cái “ta”, thực tế, con người cá thể không thể tách rời cộng đồng nếu muốn khẳng định sự tồn tại thực sự. Từ đó, nhân vật trong *Rừng Nauy* rũ bỏ những chấp niệm ràng buộc mà vươn lên giải thoát chính mình.

Từ khóa: Bản thể, nhân vật, “*Rừng Nauy*”, Haruki Murakami, tiểu thuyết.

Nhận bài ngày 2.5.2021; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 25.5.2021

Liên hệ tác giả: Lương Hải Vân; Email: lhvan@hnmu.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Sau Chiến tranh thế giới lần thứ hai, Nhật Bản đã sớm khép lại quá khứ để rộng lòng đón nhận văn hóa phương Tây. Người Nhật trong “giai đoạn mới” lao mình theo guồng máy tư bản chủ nghĩa để xác lập cho mình một vị thế đứng đầu thế giới về kinh tế, khoa học công nghệ... Thế nhưng, theo “guồng máy” ấy, những giá trị con người tinh thần cũng dần bị mờ nhạt, con người càng ngày càng nhận thức được sự cô độc giữa cõi nhân sinh, hạt nhân bản thể ngày càng bị vùi lấp trong u tối. Chính vì thiếu, vì mất nên con người phải kiếm tìm, để vùi lấp những “lỗ hổng” mà thời đại để lại trong tâm hồn. Haruki Murakami cũng vậy, ông sử dụng văn chương với các quyền năng không giới hạn của ngôn từ nghệ thuật mà cùng nhân loại tìm kiếm bản lai diện mục. Trong *Rừng Nauy*, ông đã để nhân vật của mình, con người mình dần thân vào trong những trải nghiệm tâm thức, thể xác tính dục từ những mối quan hệ chằng chịt, những khát khao nhục thể thác loạn để tự mình rũ bỏ chước niệm mà hướng mình tới sự cứu rỗi, thanh lọc trong tình yêu và cái chết.

2. NỘI DUNG

2.1. Khái niệm “Bản thể”

“Bản thể là một khái niệm triết học, dịch từ tiếng Hy Lạp: *Ousia* (nghĩa là hữu thể) và

dịch từ tiếng Latinh: *Substantia* (bởi động từ *sub-stare* có nghĩa là “trụ ở dưới”, làm nền tảng cho)” [4]. Theo Aristotle, bản thể có thể được xét theo ba bình diện, đó là: logic học, vật lý học và siêu hình học. Trước hết, với bình diện logic học, bản thể là cái không được chủ từ khẳng định, cũng không nằm trong chủ từ và đặt ra kết luận: bản thể là phạm trù đầu tiên của tồn tại. Tiếp theo là bình diện vật lý học, bản thể rất cụ thể và chủ thể cụ thể đầu tiên mà kinh nghiệm mang lại là chủ thể khả giác, thuộc về giới tự nhiên và là đối tượng của khoa học. Trong bản thể vật lý, sự biến đổi được diễn ra và sự sinh, sự hoại được giải thích. Từ đó, đặt ra kết luận: mọi bản thể vật lý được hợp thành từ chất liệu và mô thức. Trong lý thuyết siêu hình học, Aristotle nói, bản thể có thể được xét từ bốn điểm nhìn: cái bản chất, cái phổ quát, loài, cơ chất. Đối với các nhà triết học hiện sinh, bản thể được thể hiện ở nhân vị. Do đó, đi tìm bản thể tức là khẳng định nhân vị. Trong *Rừng Nauy*, chúng tôi xác định các nhân vật trong tác phẩm đã “dấn thân” đi trên con đường tìm ý nghĩa cuộc sống, để từ đó khẳng định vị trí của mình trong cõi tồn tại nhân sinh.

2.2. Con người dấn thân đi tìm ý nghĩa cuộc sống

2.2.1. Hành động dấn thân

2.2.1.1. Con người dấn thân bằng tâm thức

Tiểu thuyết *Rừng Nauy* lấy bối cảnh là Nhật Bản những năm 60 của thế kỷ XX. Lúc này, nước Nhật đã bước qua tro tàn chiến tranh sang giai đoạn phát triển kinh tế cực mạnh. Tuy nhiên, những tổn thương chiến tranh vẫn còn (và cho đến nay vẫn tồn tại), những chấn thương và thay đổi dữ dội của thời đại đã tác động mạnh mẽ đến người dân Nhật. Đặc biệt, các thế hệ thanh niên đương thời rơi vào những hoang mang, mất phương hướng trước sự tan vỡ của lý tưởng truyền thống, đã phá các ước lệ đạo đức xã hội, tự hủy hoại bản thân,... Chính vì những vấn đề xuất phát từ sâu thẳm tâm thức, Haruki Murakami để cho nhân vật buộc phải bước trên cuộc hành trình “dấn thân” bằng tâm thức. Trong nỗi cô đơn cùng cực, những người trẻ tự chọn cho mình con đường khác nhau để “tồn tại”, để “vùng vẫy” trong cõi sinh thế để rồi đến một lúc nào đó họ chợt nhận ra “ta là ai trong cuộc đời này?”. Cá nhân là riêng tư, là một tiểu vũ trụ bí ẩn. Trong hành trình hòa nhập, vì sự cách biệt nên bản ngã luôn phải cố gắng hết sức để tìm đến với tha nhân, tìm hơi ấm bầy đàn, để hóa giải sự cô đơn. Như sau khi Kizuki tìm đến cái chết năm mười bảy tuổi, Toru và Naoko cùng rời khỏi Kobe đến Tokyo để tìm lối thoát riêng. Toru đã gặp lại và yêu Naoko như muốn quên đi quá khứ u sầu còn Naoko hiểu rằng mình có thể hòa nhập trở lại với thế giới nhưng vết thương ấy đã không bao giờ chữa lành được. Naoko bỏ vào khu trại liệu trên núi cao - nhà nghỉ Ami, tự nhận thấy mình méo mó, khiếm khuyết nhưng bên cạnh sự lo sợ, cô vẫn có chút hy vọng mình sớm khỏi bệnh. Naoko khóa thân vô thức trước Toru và thực sự có khát vọng được khơi mở để hòa nhập với tha nhân, để đi tìm bản ngã.

Wantanabe Toru là nhân vật chính của cuốn tiểu thuyết. Nhân vật bước đi giữa cuộc đời thực nhưng miên man, vô định như cõi hư vô, chen lấn vào tâm thức của anh là những giấc mơ – vực sâu của bản ngã. Toru nhớ về hồi ức quá khứ, với hình ảnh không gian nhòe mờ, những cảnh tượng, màu sắc hư ảo. Toru rơi vào mạch xáo trộn của dòng ý thức. Bản ngã của

Toru giống như “một lỗ mở đen ngòm vào lòng đất, một cái miệng rộng ngoác, đã bị thời gian bào mòn, ngả một màu trắng nhem nhuốc lạ lùng. Chúng nứt nẻ, vỡ nát...” và cái bản ngã ấy “sâu đến độ không thể đo được, và đầy chặt bóng tối, như thể toàn bộ bóng tối của thế giới đã được nấu chảy và lèn vào đó đến tận cùng đậm đặc của chúng” [6, tr. 29]. Toru đã ghi chặt lấy ký ức như là cách níu giữ lại cái bản ngã trôi lạc của mình. Những lí tưởng mà Murakami đặt ra cho nhân vật của mình thường phức tạp và đầy tính mạo hiểm. Tính chất mạo hiểm thể hiện qua những phiêu lưu của tưởng tượng, của tâm thức nhân vật. Toru Watanabe và Naoko trong *Rừng Nauy* cũng có những cuộc phiêu lưu như vậy. Lí tưởng mà Toru tìm kiếm là một cuộc sống cân bằng tâm lí, nơi những trạng thái con người được thỏa sức bày tỏ. Toru cũng chờ đợi vào sự đẹp đẽ, tươi sáng và vĩnh hằng của tình yêu, đặt niềm tin tha thiết vào thứ được gọi là tình yêu bất diệt, tình yêu vĩnh cửu. Bởi vậy, Toru gắn bó mật thiết với Naoko từ trong tâm tưởng. Naoko chính là hạnh phúc để Toru tìm kiếm, theo đuổi, khám phá và nắm giữ, nhưng hạnh phúc ấy quá mong manh, quá mơ hồ để rồi đến một phút giây nào đó, nó chợt vụt tắt, lặng lẽ lụi tàn như ánh lửa le lói. Cũng bởi thất vọng vì lí tưởng tình yêu đổ vỡ, thất vọng bởi thứ mà anh đang cố gắng góp nhặt, nâng niu và trân trọng lại phút chốc tan biến, Toru bất mãn với cuộc sống và những sự thật trần trụi, tâm hồn cô đơn của anh càng chìm sâu vào lạc lối, bế tắc. Toru bắt đầu những mối quan hệ thầm kín cùng Reiko và cả Mirodi. Đây cũng chính là một cách tự giải phóng của nhân vật, khiến nhân vật tự do, không chịu những chi phối vào một luồng tư tưởng nào đó. Mặc dù ném trái sự cô đơn nhạt nhẽo theo nhiều cách khác nhau, nhưng tâm thức của Toru vận động không ngừng. Những dòng chảy tâm tư của Toru vẫn cứ vận động khi tiếp xúc các nhân thể khác, với Naoko, với Midori, những dòng chảy tâm thức như quán quýt miên man với quá khứ và hiện tại, Naoko tựa như những ám ảnh của quá khứ, của những bế tắc không thể quên, Midori thì tựa như một hòn cuội nơi gấp khúc của dòng chảy, khiến cho Toru nhận thấy một cái gì thật khác, buộc anh ta phải lựa chọn dừng lại hay bước tiếp. Về cuối tác phẩm, Naoko quyết định rời bỏ nhân thể để gửi lại hồn mình vào quá khứ, còn Toru lại khác, anh dường như có được một câu trả lời cho chính mình, tạm biệt Reiko như tạm biệt quá khứ yêu thương mà Naoko, Kizuki ở đó, anh liên lạc với Midori để viết tiếp câu chuyện của cuộc đời mình. Murakami đã đề cao sự tự do của cái tôi nhân vật, cái tôi tự làm chủ, cái tôi cá nhân có trách nhiệm. Thế giới con người và cuộc sống trong tiểu thuyết ám ảnh độc giả bằng những câu trả lời riêng cho từng cuộc đời mỗi người. Những cuộc đời có lẽ ít nhiều đều vướng vất tiếng vọng mà dịch giả Trịnh Lữ từng mô tả: “*Wantanabe chẳng phải là âm thanh vọng lại từ mấy từ tiếng Anh – want to be – muốn được tồn tại, muốn sống, muốn thành được như thế nào?*” [6, tr.19]. Đó là sự tồn tại chấp nhận những hiện thực giản dị và những gì đang có gần gũi xung quanh cuộc sống này.

2.2.1.2. Con người dẫn thân bằng thể xác - những trải nghiệm tình dục

Trong *Văn học Nhật Bản từ thời khởi thủy đến 1863* và *Câu chuyện văn chương phương Đông*, nhà nghiên cứu Nhật Chiêu đã khẳng định rằng: Văn học Nhật không có sự cấm kỵ đối với bất cứ đề tài nào, đó là nền văn học gắn liền với sự tín ngưỡng, tôn thờ cái đẹp. “*Lòng sùng tín cái đẹp của thơ văn Nhật nhiều khi đi ngược lại những điều cấm kỵ của tôn giáo và*

luận lí. Điều đó đã từng gây ngộ nhận là văn chương ấy tràn đầy sự vô luân” [7, tr. 9]. Nếu tình dục trong văn chương ở một số quốc gia khác là đề tài hạn chế, còn chịu nhiều sự cấm đoán, kiểm duyệt thì đối với văn học Nhật Bản, tình dục hay còn gọi là sex cũng là một trong những nét đẹp của đời sống văn hóa và con người. Một trong những chủ đề quan trọng khiến tiểu thuyết của Murakami có độ lan tỏa rộng lớn và có sức hút kì diệu trong làng tiểu thuyết đương đại thế giới đó là tình dục. Tình dục trong các tác phẩm của ông không phải là sự dung tục, mô tả trần trụi các hành vi tính giao mà đó là sự khám phá, trải nghiệm, tìm kiếm, cố gắng nắm bắt, lưu giữ, khẳng định những khía cạnh tinh thần và cũng là nơi những ẩn ức được giải tỏa.

Trong *Rừng Nauy*, sex được biểu hiện như là nơi mà con người trốn tránh nỗi cô đơn, đó cũng là một phần tất yếu của bản năng, của tình yêu và cũng là quá trình khám phá bản thân, tìm lại chính mình. Cô đơn trước thời cuộc, các nhân vật trong *Rừng Nauy* lấy tình dục như một phương thức xác định sự tồn tại của thể xác. Những chàng trai kiểu Nagasawa lúc nào cũng chứng tỏ cái tôi của mình bằng bảng thành tích dày đặc qua đêm với hàng trăm cô gái. Toru cũng đã từng ngưỡng mộ, đi theo Nagasawa, cũng từng sống trụy lạc như anh ta với những trò chơi tình dục đồi bại, cùng đôi bạn gái cho nhau, cùng ngủ với những cô gái vừa bắt gặp trên đường, để khi tỉnh dậy, càng thấy chán chường với chính bản thân mình: “Bởi vì nhiều lúc tớ rất thèm mùi người ấm áp. Có những lúc, nếu tớ không có được cái ấm áp như của da thịt đàn bà, tớ thấy cô đơn đến mức không thể chịu nổi” [6, tr. 378]. Đó là thứ tình dục bừa bãi nhằm thỏa mãn bản năng, họ ngủ với nhau rồi nửa đêm đôi bạn tình tự nguyện, người con gái trả thù người yêu bội tình bằng cách đơn giản là ngủ với người đàn ông đầu tiên gặp trong quán rượu, họ dừng dừng đến mức không cần biết tên, không cần tạm biệt, kiểu tình dục ấy thật dễ dàng kiếm tìm. Vì vậy, tình dục lúc này như chỉ là một “hành vi”, vô vị bởi thực chất những sự chung đụng thể xác ấy không thể cứu vãn nỗi tâm hồn của những con người cô đơn. Vậy mà họ lại coi tình dục là cách chia sẻ những bất toàn của nhau, những nỗi cô độc, cô liêu bằng cách cọ xát xác thịt. Đúng với nghĩa này, tình dục thuộc về nhu cầu được hâm nóng mình trong những ngày chán chường, uể oải, cô đơn, nó đơn giản, chóng vánh và gây kích động giây lát như một ly rượu mạnh, đó chính là những đêm chơi bời của Toru và Nagasawa.

Nhưng mặt khác, tình dục còn mang ý nghĩa sâu sắc hơn, nó cho con người cảm giác mình được sống, sống một cách thực sự, nồng nhiệt, mê đắm, sống như một con người trong mối liên hệ mật thiết nhất với con người, bởi trong những giây phút say đắm, cháy bỏng ấy đã níu giữ nhân vật ở lại với cuộc sống, tiếp tục gắng gượng sống. Đó là lý do vì sao Naoko vẫn cố gắng tồn tại và hy vọng được hồi sinh sau cái chết của Kizuki. Trong đêm sinh nhật đáng nhớ với Toru, khi mà vết thương của Naoko quá lớn bởi cô đã không thể làm tình được với người cô yêu - Kizuki - thì cô đã có thể “trơn tru” được với Toru trong đêm ấy... đã khiến Naoko hiểu rằng mình có thể hòa nhập trở lại với thế giới. Và hành động Naoko khóa thân vô thức trước Toru với một thân hình như “một tòa thiên nhiên hoàn hảo” [6, tr. 251] đã kích động và lôi cuốn Toru vào những đợt sóng với một sức mạnh khổng lồ, bởi tâm thân của Naoko lúc này đã có sự thay đổi, “Da thịt này đã phải qua nhiều biến đổi để tái sinh trong

tuyệt đỉnh hoàn hảo dưới ánh trăng. Mọi dấu hiệu mồm mỉm trẻ con đã bị tước bỏ hết từ cái chết của Kizuki để được thay thế bằng da thịt của một người đàn bà trưởng thành” [6, tr. 253]. Hành động của Naoko cũng chính là khát vọng sâu thẳm được khơi mở để hòa nhập trở lại sau cái chết của Kizuki, nhưng rồi cuối cùng, khát vọng ấy trở thành tuyệt vọng, khi mà cô luôn lo lắng trong nỗi bất lực. Khi Naoko không thể “mở cửa mình”, không thể thăng hoa trong tình dục bất cứ một lần nào nữa, cô đã cô đơn, tuyệt vọng, chọn cái chết làm lối đi cuối cùng cho chính mình.

Với Murakami, tình yêu không chỉ là một ý niệm kiểu Platon mà nó gắn bó chặt chẽ với khao khát hòa hợp thể xác và tâm hồn. Cho nên, có thể nói trong tình yêu, tình dục là biểu hiện cao nhất của cảm xúc yêu thương. Chính vì thế, chúng ta mới dễ dàng hiểu ra vì sao Kizuki đã lựa chọn cái chết. Đối với anh, chỉ khi có sự hòa hợp thân xác với Naoko thì tình yêu của họ mới đích thực đạt đến trạng thái thăng hoa, hài hòa, mới đi đến tuyệt đỉnh của hạnh phúc. Nhưng cả hai không bao giờ đi đến giới hạn tận cùng của tình yêu cho nên, họ cảm thấy bế tắc và tuyệt vọng. Thật kì lạ khi Reiko muốn trở lại với cuộc đời phải qua sự thử nghiệm tình dục để biết mình vẫn còn là người đàn bà bình thường chứ không phải như lời con bé kia nói: “*Cô là một người đồng tính, cô biết mà. Thật đấy. Có thể cô muốn giấu giếm điều đó, nhưng cô sẽ đồng tính cho đến lúc chết*” [6, tr. 294]. Nghĩa là lần làm tình của Toru và Reiko ở đây được sử dụng như một phương tiện để Reiko chủ động đi tìm bản ngã của mình chứ không phải xuất phát từ tình yêu và cảm xúc. Thế nhưng, kết cục là Toru cũng đã thực sự tìm thấy sự thỏa mãn, thăng hoa với một người đàn bà lớn hơn mình mười chín tuổi trong một cuộc tình theo “ngghi lễ” tiễn biệt một người yêu đã khuất. Đêm cuối, Toru tiễn biệt Reiko bằng cách đổ đơn giản chỉ là một sự chia sẻ giữa những kẻ cô độc, có cùng sự mất mát. Reiko cần có sự an ủi, cần chắc chắn về bản thể đích thực để chuẩn bị sẵn sàng trở lại với cuộc sống sau nhiều năm giam mình trong khu trị liệu, Toru cũng vậy, anh cần thăng bằng trở lại, có sức mạnh trút bỏ những đau buồn và tiếp tục cuộc sống để cho đến phút giây cuối cùng, anh đã nhận ra Midori là người quan trọng, người có thể vực anh đứng dậy sau những lần vấp ngã đến tuyệt vọng, người có thể mang đến hạnh phúc, niềm tin, tình yêu vĩnh cửu dành cho anh.

Midori là nhân vật duy nhất trong tiểu thuyết cho thấy được ánh sáng và niềm tin trong cuộc sống. Cô gái đầy tự tin và bản lĩnh này đã giải thoát cho chính mình, vững tin chiến đấu chống lại cô đơn, với một sức mạnh phi thường, Midori đã thoát ra khỏi vỏ bọc mịt mù, cô như khối đá vững chắc, chẳng hề dễ vỡ như “bong bóng xà phòng” Naoko. Chính vì thế, Midori đã thành công trong hành trình đẩy cuộc đời Toru đi theo hướng tích cực hơn, rõ ràng hơn, bởi cô biết rõ là cô muốn sống hạnh phúc, cô biết rõ cô yêu ai và cố gắng đạt được điều mình muốn. Về vấn đề tình dục, Midori rất hồ hởi và cởi mở, cô luôn đề xuất với Toru, từ việc thú nhận: “*Tớ chỉ thấy rất quan tâm đến chuyện ấy thôi. Tớ muốn biết. Tớ lớn lên xung quanh chỉ toàn con gái trong một trường nữ sinh, cậu biết rồi. Tớ muốn biết bọn con trai nghĩ gì và thân thể chúng ra sao*” [6, tr. 326]. Cho đến việc rủ Toru đến “*những rạp xine con heo điều tàn nhất khu Shinjuku để xem một chương trình ba phim liên. Đó là rạp duy nhất thấy có quảng cáo chiếu loại phim bạo tình*” [6, tr. 410]. Và “*ngghi bậy ngghi bạ gì cũng nói*

ra tuốt tuốt, kéo cậu ra khỏi nhà rồi bắt cậu đưa đi khắp chốn cùng nơi, nhưng cậu là người duy nhất mà tớ có thể cùng làm những chuyện ấy!” [6, tr. 414] và cô sẵn sàng bày tỏ mong muốn được thỏa mãn tình dục với người mà cô yêu, đó chính là Toru.

Những mối tình trong *Rừng Nauy* rõ ràng là hiện thực của đời sống thanh niên Nhật Bản lúc bấy giờ; họ mất phương hướng, họ cô đơn và cảm thấy cuộc đời vô vị, ghê tởm. Vì thế, họ coi tình dục là cứu cánh, là liều thuốc dễ kiếm và hiệu quả nhất. Nhưng bản chất tình dục rõ ràng không thể lấp đầy cuộc sống, nỗi cô đơn của họ, bởi khi người ta xem tình dục như một phương tiện mà không phải là cảm xúc thực sự của tình yêu thì đó chỉ còn là sự dung tục giữa hai giống cái và đực mà thôi. Tất cả đều phải xuất phát chính từ tình yêu đích thực và với chính cuộc đời hiện hữu.

2.3. Con người khẳng định vị thế trong cõi nhân sinh

2.3.1. Con người khẳng định vị thế của cái “tôi” trong cái “ta”

Trong mạng lưới hiện thực đầy hỗn độn, mơ hồ nếu chỉ có những con người nhỏ bé, yếu ớt, không dám chấp nhận chính bản thân mình, không dám đối mặt mà luôn giấu giếm sự cô đơn thì xã hội ấy thật trơ trụi, tàn khốc. Tuy nhiên, con người ở *Rừng Nauy* vẫn có những điểm sáng nổi bật trên nền cảnh đen tối, đó chính là Midori, rồi Toru và có thể là Reiko và thậm chí cả Nagasawa,... họ có những nỗi cô đơn của riêng họ nhưng đâu sao họ cũng chưa đến mức bế tắc, tuyệt vọng phải tìm đến cái chết để giải thoát cho chính mình. Họ là những “cái tôi” riêng rẽ kết lại, bện chặt thành “cái ta” can đảm, tự tin, mạnh mẽ dốc toàn bộ sức lực để vượt qua, tìm đến cuộc sống mới tươi đẹp – đó chính là cách mà họ giải thoát bản thân. Nagasawa đã thẳng thắn: “Tất nhiên là cuộc đời đôi khi có làm tớ sợ hãi. Nhưng tớ không tự nhiên coi sợ hãi là tiền đề của mọi chuyện. Tớ sẽ sống hết mình một trăm phần trăm và hết sức đi thật xa. Tớ sẽ lấy cái tớ muốn và bỏ cái tớ không muốn. Tớ định sống như vậy đấy, còn nếu mọi chuyện chẳng ra sao thì tớ sẽ dừng lại và xem xét sau. Nếu nghĩ cho kĩ, ta sẽ thấy là xã hội bất công là một xã hội có thể tạo điều kiện cho ta khai thác hết những năng lực của mình” [6, tr. 371]. Reiko sau những năm tháng chôn mình sau bức tường của nhà nghỉ Ami, cuối cùng cô cũng có sức mạnh vượt ra, có cách tìm kiếm bản thể của chính mình và bắt đầu một cuộc sống mới. Còn Toru và Midori, họ luôn sống thật với chính mình, họ sẵn sàng đối chọi với cô đơn và chẳng thêm giấu giếm. Khi Toru đang bất lực, tuyệt vọng trước tình hình bệnh của Naoko và những day dứt với Naoko thì Midori – một cô gái có sức mạnh tiềm tàng, luôn hùng hực nhiệt huyết và khí thế đã vực Toru đứng dậy, giúp Toru có thể nhìn thấy hướng đi tươi sáng nhất cho bản thân anh. Như vậy, tất cả các nhân vật trong *Rừng Nauy* đều chất chứa nỗi bi kịch với sự cô đơn – đó là cái ta chung. Vậy bằng cách nào mà họ có thể giải thoát cho chính mình? Toru đã luôn muốn cứu Naoko, luôn cố gắng ngăn chặn cái chết của Naoko và anh coi đó là sứ mệnh cao cả của mình, vì tình yêu, tình thương và vì mối quan hệ mật thiết giữa ba con người nhưng cuối cùng anh phải đầu hàng vì Naoko không thể chiến thắng chính mình, cô đã lựa chọn cái chết. Còn đối với Toru, như được tiếp thêm sức mạnh, anh đã vực dậy khi Midori luôn hướng cuộc đời anh đến với ánh sáng tươi đẹp. Nói cho cùng, cách để con người có thể giải thoát cho bản thân chính là dựa vào sức mạnh xuất phát từ sâu thẳm trong con người mà thôi. Tất cả những cái chết ở trên có thể ví

như một bi kịch của “mất tôi”, hoặc một “cái tôi” không thể bộc lộ. Trong hoàn cảnh xã hội lịch sử điên loạn ấy, nếu chỉ có những con người nhỏ bé, yếu ớt, không dám chấp nhận chính bản thân mình, không dám đối mặt mà luôn giấu giếm sự cô đơn thì xã hội ấy thật trơ trụi, tàn khốc. Những con người tưởng rằng sẽ trở thành trung tâm của gia đình và cộng đồng, thế nhưng, sâu thẳm bên trong họ lại chẳng thể thấy hạnh phúc với những gì họ đang có. Cuối cùng, điều họ thực sự cần là gì? Họ không thấy được, không thể có được. Thế nên, phải chăng họ dành dấu chấm dứt cho tương lai của thực thể ở hiện tại để bước vào một cuộc hành trình “tìm tôi” khác trong sự chết?

Những nhân vật trong *Rừng Nauy* đại diện cho mỗi số phận khác nhau nhưng con đường họ đi cũng giống như bất kì ai đang loay hoay, đắn đo cho tương lai của mình, thực sự đầy chông chênh, sợ hãi. Nhưng nếu lòng người đủ tự tin, đủ sức mạnh, khao khát sống và được sống, chắc chắn sẽ vượt qua được khó khăn bộn bề trước mắt, “*có những người có thể cởi mở cõi lòng mình và có những người không thể làm được việc đó*” [6, tr. 196].

2.3.2. Con người giải thoát, khẳng định tự do

Những cái tôi cô đơn luôn tự vùng lên tìm kiếm những lí tưởng sống riêng cho cuộc đời, luôn khát khao được khẳng định bản thể của chính mình. Họ luôn có ý thức vươn lên, khám phá, sáng tạo, làm chủ số phận. Họ đến với tình yêu, hy vọng tìm sự cứu rỗi, họ cố gắng lưu giữ, đeo bám cuộc sống, đồng thời cũng tôn thờ cái chết khi cần. Họ luôn mong muốn giải thoát sự cô đơn bằng mọi cách thức, con đường đi của riêng mình. Điều này chứng tỏ những cái tôi cô đơn ấy đã, đang và sẽ dám sống với đích thực bản ngã của mình.

Trong *Rừng Nauy*, có thể nói có hai kiểu giải thoát, một là mạnh mẽ, dám sống với chính bản thể của mình, dám vùng lên đập tan vỏ bọc, giành giật sự sống, đó là Midori, là Toru; hai là yếu đuối, chông chênh, dễ vỡ, sống dựa dẫm và luôn quần quanh trong cái vòng luẩn quẩn mỏng manh giữa sự sống và cái chết, trong sự hỗn loạn đến mức tự bóp nghẹt chính bản thân mình, đó là Kizuki, Naoko, chị gái và người chú của Naoko, Hatsumi. Những người chết trong *Rừng Nauy* đều cố gắng vượt thoát khỏi nỗi cô đơn nhưng họ yếu đuối, không đủ bản lĩnh, để rồi vẫn bị xoáy sâu trong vòng luẩn quẩn, chịu sự cô đơn giằng xé, cuối cùng, họ chọn cái chết để giải thoát cho bản thân mình. Trái lại, những con người mạnh mẽ, bản lĩnh, sẵn sàng chấp nhận bản ngã hay cố gắng đi tìm, khai phá bản ngã để hòa nhập với cuộc sống thực tại như Toru, Midori, Reiko thì lại khác. Cho đến cuối truyện, Reiko đã tìm được chính mình, dường như cô đã sẵn sàng để bắt đầu một cuộc sống mới. Với Midori, cô không hề che giấu việc mình là một người cô đơn, ít bạn, mình là một người mặc cảm, cảm thấy buồn tủi, đơn độc trước hoàn cảnh gia đình nghèo khó, khổ nhọc hơn lũ bạn cùng trang lứa, thiếu vắng sự quan tâm, tình yêu thương của những người thân trong gia đình và cô cũng không hề che giấu tình cảm, những mong muốn và khát khao của mình. Hành động Midori khóa thân trước bàn thờ cha, một mặt thể hiện tính cách độc đáo đến kỳ quái của Midori trong suốt những trang truyện, nhưng mặt khác nó là lời giã biệt, là nước mắt, là những gì không thể nói ra, những cảm xúc không thể bộc lộ của cô gái nhỏ trước vong hồn người đã sinh ra mình, đó cũng chính là sự gắng gượng của nhân vật để vượt qua nỗi đau, vượt qua

sự cô độc để đến với cuộc sống hiện thực, không bị kìm hãm, dằn vò bởi bất kì định kiến nào. Với Toru cũng vậy, anh sống thật với chính mình, chấp nhận sự cô đơn và chẳng hề che giấu nó. “*Này Kizuki ơi, tôi nghĩ bụng, khác với cậu, tớ đã chọn sự sống, và sẽ sống đẹp hết sức mình. Cậu thấy khó là đúng rồi. Nhưng nói thật nhé, tớ thì cũng thế thôi. Thật là khó. Mà tất cả chỉ là tại cậu đã tự vẫn và để Naoko ở lại. Còn tớ thì sẽ không bao giờ làm thế. Tớ sẽ không bao giờ, không bao giờ quay lưng lại với cô ấy. Trước hết là vì tớ yêu cô ấy, và là vì tớ mạnh mẽ hơn cô ấy. Tớ sẽ trưởng thành. Tớ sẽ thành người lớn. Vì tớ phải vậy. Tớ vẫn thường muốn cứ được là mười bảy hay mười tám tuổi mãi nếu có thể. Nhưng bây giờ thì thôi rồi. Tớ không còn là một thiếu niên. Bây giờ tớ đã biết thế nào là trách nhiệm. Tớ không còn là cái đứa như thời chúng mình còn chơi với nhau nữa. Tớ đã hai mươi rồi. Và tớ phải trả giá để tiếp tục sống*” [6, tr. 451]. Nếu như Naoko đã chọn cái chết để giải thoát phần đời bế tắc thì Toru chọn Midori – một cô gái mạnh mẽ luôn hướng đến điều tốt đẹp, hướng đến hạnh phúc đong đầy tình yêu và sự ấm áp – như một biểu tượng cho tự do và sự sống. Toru đã đủ sức mạnh, niềm tin, tình yêu để nhận ra rằng thứ tình cảm của anh và Midori khác hẳn với Naoko, nếu đối với Naoko, đó là một tình yêu trong vắt, dịu dàng, yên tĩnh mà cũng đón đầu vô cùng thì cái mà Toru có với Midori lại là một tình cảm đi theo ý riêng của nó, sống động, chạm đến tận cội rễ của bản thể. Để từ đó, Toru hay tất cả chúng ta phải thấm thía một chân lý bất di bất dịch, đó là bản chất tình dục rõ ràng không thể lấp đầy cuộc sống, nỗi cô đơn của con người mà tất cả đều phải xuất phát chính từ cảm xúc thật và tình yêu đích thực và với chính cuộc đời hiện hữu. Sự chết không thể chối bỏ, con người trước sau cũng phải đối diện với cái chết, nhưng quan trọng là thái độ đối diện với nó.

3. KẾT LUẬN

Nói tóm lại, để tìm được bản thể, những nhân vật trong *Rừng Nauy* của Haruki Murakami phải tham gia quá trình dần thân, nhập cuộc, đó là một quá trình khó khăn, vất vả, có mất mát, có đau đớn, dằn vặt tâm can, các nhân vật phải đương đầu với vô vàn thử thách khác nhau. Họ không chỉ sống trong hiện tại mà còn phải thâm nhập vào thế giới khác và thế giới họ đang sống. Nhưng qua mỗi thử thách, dù có những mất mát, hy sinh nhưng họ đã tìm thấy hạnh phúc đích thực của mình, nhìn nhận ra giá trị, ý nghĩa của cuộc sống và quan trọng hơn, đó là họ thấu hiểu, khám phá sâu hơn vào con người mình, bản thể của chính mình. Đó chính là bản chất của con người hiện sinh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phan Quý Bích (2006), “*Rừng Nauy*” - sex thuần túy hay nghệ thuật đích thực?, trên trang <https://vnexpress.net/>, đăng ngày 25 tháng 08 năm 2006, truy nhập ngày 12 tháng 02 năm 2021.
2. Trần Thái Đình (2005), *Triết học hiện sinh*, Nxb. Văn học, Hà Nội.
3. Giuse Nguyễn Văn Đức (2015), *Aristotle giải thích về bản thể*, trên trang <https://dongten.net/>, đăng ngày 10 tháng 10 năm 2015, truy nhập ngày 12 tháng 02 năm 2021.
4. Ivan Gobry (2013), *OUSIA (hê): Bản thể, Tồn tại, Bản chất*, Đinh Hồng Phúc dịch, nguồn: <http://triethoc.edu.vn/>, đăng ngày 31 tháng 07 năm 2013, truy nhập ngày 12 tháng 02 năm 2021.

5. Vũ Thị Hằng (2010), *Con người hiện sinh trong tiểu thuyết “Biên niên ký chim vặn dây cót” của Haruki Murakami*, Luận văn Thạc sĩ ngành Văn học nước ngoài, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
6. Haruki Murakami (2005), *Rừng Nauy*, Nxb. Hội Nhà văn, Hà Nội.
7. Dư Thị Tuyết Nhung (2017), *Yếu tố sex trong Rừng Nauy của Haruki Murakami*, Luận văn tốt nghiệp Đại học chuyên ngành Văn học nước ngoài, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2.
8. Nguyễn Văn Thuần (2009), *Về con người cô đơn trong tiểu thuyết “Rừng Nauy” của Haruki Murakami*, trên trang tapchisonghuong.com.vn, đăng ngày 28 tháng 04 năm 2009, truy nhập ngày 12 tháng 02 năm 2021.

MAN SEEK IDENTITY IN NORWEGIAN WOOD BY HARUKI MURAKAMI

Abstract: *The article aims to clarify the journey of Haruki Murakami walking with the character on the path of finding the true self in a lonely world. In Norwegian Wood novels, people have pressed themselves in mind and body-sexual experiences to assert their position in the human life. Through the research process, we found that Haruki Murakami gave his character to discover the nuclear nature of the “I” in the social while it is the fact that the individual person cannot be separated from the community. Since then, the characters in Norwegian Wood shake off their attachments and rise to liberate themselves.*

Keywords: *Identity, character, Norwegian Wood, Haruki Murakami, novel.*